

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 24 Cor.
 Pe o jum. de an 12 "
 Pe trei luni . . . 6 "
 Pentru România şi
 străinătate:
 Pe un an . . . 40 lei.
 Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N. 226

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
 ŞI ADMINISTRAȚIA
 Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
 se primesc la administra-
 ție. Prețul după tari-
 și învaloză.

Manuscrisele nu se în-
 napoiază.

Lupte naționaliste.

Vienna, Mai 1914.

Grecii sunt un popor norocos. În totdeauna s'au bucurat de simpatia Europei. La începutul veacului trecut Victor Hugo cânta în versuri înflăcărâte Helada de odinioară, iar Lord Byron alerga să lupte pentru independența Greciei găsiindu-și moartea sub zidurile cetății Misolonghi. În 1897 când grecii în războiul pentru liberarea Cretei au trebuit să fugă din fața turcilor la Domocos, Amilcare Cipriani și câteva sute de voluntari străini au alergat iarăși în ajutorul Ateni. În timpul ultimului război cele mai ușoare victorii ale grecilor contra unui dușman atacat de patru părți, erau primite cu aclamații ditirambice. Acum opinia publică și presa franceză se arată iarăși favorabilă Greciei propunând încorporarea Epirului regalului elin, sau cel puțin autonomia lui.

Sub titlu de „Nenorocitul Epir” dl René Puaux, redactor la marele ziar „Le Temps” a publicat un volum, care a atras atenția presei mondiale. Dl René Puaux a fost corespondentul de război al ziarului „Le Temps”, cere a urmărit operațiile armatei grecești în războiul balcanic. Cu această ocazie a cunoscut bine Epirul. În acest volum sub formă de cronici patetice descrie frumoasele peisaje ale Epirului, evocând mărețele amintiri ale antichității. Arată ca groznic a fost jugul musulman și plimbându-ne din sat în sat, ne face să simțim entuziasmul epiroților în fața armatei grecești liberatoare și e lanul cu care așteptau să fie încorporați patriei mume.

Această campanie a presei franceze în favoarea unirii Epirului cu Grecia este foarte bine venită. După dreptul gintilor, după principiul democratic al drepturilor naționalităților, fiecare popor trebuie să se poată desvolta liber, în conformitate cu tradițiile, cu aspirațiile și geniul său național, în limitele granițelor sale etnice. Acest mare principiu proclamat de marea revoluție franceză, ar trebui să fie constituția diplomației internaționale. După acest principiu în urma războiului balcanic pornit pentru liberarea naționalităților de sub jugul otoman, Epirul trebuia să aparțină Greciei. Dar pe deasupra drepturilor popoarelor, deasupra principiilor democratice există dreptul forței, dreptul celui mai tare.

În numele acestui drept și în conformitate cu interesele lor, Austria și Italia au putut impune la conferința de la Londra, ca Epirul să fie anexat statului albanez. Dacă în mod oficial Grecia a renunțat la orice velleități de anexare a Epirului și s'a supus Europei ca și în chestiunea insulelor din marea Egee, poporul grec și Epiroții nu pot avea această atitudine. Dacă oficialitatea rece a diplomației internaționale poate invoca litera moartă a tratatelor pecetluite cu sigiliile roșii, poporul știe că o convențiune care înfrânge dreptatea și libertatea este o convențiune mincinoasă, care nu poate avea putere de lege.

Istoria ne arată cât de efemeră este soarta tratatelor internaționale. Viața lor este un continuu joc de basculă, și când forțele contrare atârână mai mult, sunt slăbite cu aceiași violență cu care au fost impuse. Voiți exemple? În 1878 după războiul român-ruso-turc marile puteri au statornic la Berlin situația orientului. Știți că prin tratatul încheiat s'a sancționat actul brutal al răpirei Basarabiei. Diplomația internațională a lăsat ca principiul naționalităților să fie înfrânt în dauna României, acceptând movul invocată de Rusia: dispariția a

oricărei urme a tratatului din Paris din 1857, — care relipse de patria muma o parte din pământul moldovean dintre Prut și Nistru. Cea dintâi putere care a călcat tratatul din Berlin, la fâurirea căreia luase parte, a fost Austria, care și-a anexat la 1908 Bosnia și Herțegovina care aparține imperiului turcesc.

Acum un an și jumătate am asistat cu toții la sfârșirea definitivă a acestui tratat. Statele balcanice, ale căror drepturi fusese neocotite la masa diplomaților din 1878, și-au făcut singure dreptate.

Această digresiune nu urmărește decât a dovedi că un tratat care este impus prin forță, consfințind nedreptatea și arbitrarul, tot prin forță este desființat. Principiul autonomiei naționale care este reclamat de multe popoare din Europa, cari suferă jugul străin, este reclamat azi și de Epirul. Austria și Italia nu puteau admite formarea unei Grecii mari și puternice — deși nu-și anexa decât teritoriile locuite de greci. Interese economice și de supraștie comercială și maritimă în Adriatica și pe Mediterana, au făcut ca cele două mari puteri să se înțeleagă pentru a nu permite Greciei să-și anexeze Epirul. Italia care are de reclamat Austriei pământ și cetăți italiene, s'a putut înțelege destul de bine, printr'un contrisim ciudat, a înfrânge într'ună în dauna grecilor principiul naționalităților.

Însă dacă dibacii conducători de state ignorază interesele profunde ale națiunilor, altele sunt sentimentele poporului. Actualmente în Grecia pretutindeni se manifestă fațăș dorința încorporării Epirului.

Evenimentele devin însă grave. Epirul nu vrea să accepte dominația albaneză și este într'o continuă insurrecțiune. Guvernul albanez a ordonat mobilizarea forțelor armate cari se vor putea organiza. Austria și Italia vor trimite armate pentru „pacificarea” Epirului. Astfel sângele nevinovat al femeilor, copiilor și bărbaților epiroți va curge pentru singura crimă de a fi voit să se unească cu țara fraților lor.

e. lin.

Expozeul lui Berchtold.

Ziarele continuă cu comentariile asupra expozeului lui Berchtold ținut în delegațiuni. Dăm azi două comentarii de aceste, unul francez și altul sârbesc.

Le Journal din Paris comentând expozeul contelui Berchtold salută cu bucurie declarațiile amicale și elogioase la adresa Franței. Numai să nu ni se ceară — spune Le Journal — să finanțăm noi politica ce stă în legătură cu Tripla-Alianță.

Ziarul ofișic Samouprava din Belgrad, comentează astfel partea expozeului contelui Berchtold referitoare la relațiile dintre Serbia și Austro-Ungaria:

Relațiile dintre noi și Austro-Ungaria au fost turburate, un timp, din cauza atitudinii ce a avut-o Austro-Ungaria în timpul războiului balcanic și în chestia căilor ferate orientale. Monarhia austro-ungară a voit să facă din aceasta din urmă o chestie diplomatică, ceea ce a îngreuiat apoi rezolvarea acestei chestii.

Cu toate acestea Serbia dorește să restabilească bunele relațiuni cu Austro-Ungaria.

Noul primar al Flumei.

După ce alegerea lui R. Zanella de primar al Flumei n'a obținut aprobarea M. Sale, s'a făcut o nouă alegere de primar, Sâmbătă în 2. Maiu c. Zanella a declarat că nu mai primește car-

datura, nici chiar de viceprimar. În urma acestuia reprezentanța orașului a ales cu unanimitate de primar nou pe Francis Corossac.

Chestia de primar, în Flume formează un capitol din lupta, ce se dă între guvernismul maghiar și nefericitul oraș italian.

Din Corpurile legislative române.

În ședința de Sâmbătă a Senatului s'au votat două proiecte de lege privitoare la acordarea unor credite extraordinare pe seama ministeriului de război în suma totală de 54 milioane lei. S'a mai votat deasemenea și proiectul de lege pentru combaterea falsificării vinurilor.

În ședința de Sâmbătă a Camerei dep. Vrabiescu a interpellat pe ministrul de externe asupra existenței la Sofia a societății „Fraternitatea bulgară”, ale cărei ten dinți sunt ostile integrității țării românești.

Dep. N. Iorga propune ca guvernul să comemoreze la August 1914 moartea lui Constantin Brancoveanu. Ministrul Duca se asociază la această propunere.

După o discuție mai lungă se votează proiectul de lege prin care se modifică legea electorală. Se trece apoi la dezbaterile propunerei de revizuire a Constituției.

Postulatele noastre.

Reflexiuni.

De Dr. George Pătăceanu.

Dl Mihali în discursul ce l-a ținut în camera maghiară la răspunsul primului ministru relativ la chestiunea românească a declarat, că partidul național român n'a pierdut din vedere nici odată interesele țării, a monarhiei, a dinastiei, s'a luptat atât în trecut cât și în prezent în spirit constituțional, cu arme legale și pe cale pacifică pentru asigurarea intereselor de existență națională a poporului român.

La aceasta declarație era de adăug, că partidul național român totdeauna și-a dat seamă că sistemul de guvernare maghiar a lucrat și lucra pentru zdrobirea vieții de stat și așa împotriva intereselor mai înalte ale acestuia.

Mijloacele de guvernare ale acestui sistem au fost celea mai periculoase.

E un adevăr incontestabil, că în asemenea situație puterea demagogilor mai mult o întărește paradoxul egalității. Pe lângă atare egalitate e destul ca demagogii să abă o capacitate însemnată de cucerire în graul viu și, un spirit de acomodare cu felul de gândire a mulțimei pentru ca să conducă majoritatea compactă unde voiesc ei și să o asmută împotriva indivizilor cari începând să trezească irea puterea încupării libere. Căci e mai ușor a governa o masă adâncată în inconștiință, decât a o scutura din amorțeala sa și a o conduce să se guverneze ea însăși. Egalitatea verbală folosită cu istețime de către indivizii cu intelectualitate mediocră, însă cu voință tare de dominațiune, este mijlocul cel mai potrivit de a ține în adormire voințele slabe ale maselor, cari nu observă că pe când lasă toată inițiativa și puterea în mâinile minorității conducătorilor, ele suferă cea mai mare inegalitate.

Acest fenomen să repețește și pe terenul politic. Unde mijloacele de libertate și instrumentele de liberă cupânire sunt folosite de cetățenii puțin esperti, corpul electoral ajunge în starea unei mulțimi inconștente, care stă sub dominațiunea unor clase asociate pentru exploatarea puterii.

Acestea adevăruri se pot aplica perfect la politica guvernelor maghiare.

După ce politica aceasta a scos din cadrele constituției poporul român, ca subiect de drept public, prin concepția națiunii politice maghiare unitare

și indivizibile sub masca egalității individuale, a instituit dominațiunea de rasă și de clase privilegiate. Iar clasele dela putere s'au folosit de mijloacele demagogiei spre susținerea și întărirea dominațiunii lor. Ele de o parte au împedecat în mod artificial progresul cultural al poporului român și l'au ținut în nestiință și în inconștenta politică.

De altă parte pe conducătorii firești ai poporului i a denunțiat, că să ridică numai pentru a-și satisface interesele personale și egoiste și au încercat pe toate căile să instrăineze poporul de ei. De aici provine concepția perfidă deia noi despre agitatorii, cari exploatează credulitatea poporului pentru scopurile lor meschine.

Este fără îndoială, că neorientarea politică al poporului nostru și amorțeala lui au contribuit mult la întărirea sistemului de guvernare dela noi.

Însă puterea de viață și instinctul de conservare a poporului nostru, aceste note distinctive a popoarelor pline de viață, au împărțiat amorțeala și au trezit poporul la conștiința eu-lui său.

De aceea era de adăug, că poporul român scos din cadrele constituției și vieții de stat, după trezirea conștiinței sale numai condus de o îndelungă răbdare, de un spirit de jertfă, de abnegație și de resignare a putut primi întocmirile de stat vitrege, dar nu s'a împăcat cu ele. El n'a încetat și nu va înceta să lupte prin organul său autorizat: prin partidul național pentru schimbarea acelor întocmiri spre asigurarea intereselor sale de existență națională, pe cari le-a recunoscut de identice cu interesele mai înalte de stat.

În fine era de adăug, că consultațiunile pe cari le-au avut delegații partidului național român cu contele Tisza, după cum scrie d. Maniu, au avut de scop final crearea eventuală de stări normale între poporul român și viața de stat din Ungaria, însă cu rezerva activității libere politice în alte direcțiuni. Prin aceasta s'ar fi exprimat caracterul adevărat al pertractărilor cu contele Tisza, cari trebuiau să asigure pentru partidul național român nu numai câteva momente de pausă și de răsuflare, pentru ca apoi el să continue lupta cu mai multă energie.

Un partid intransigent cum este partidul național român nici nu se poate gândi la o înțelegere ori împăcare până nu va duce la izbândă cauza pentru care luptă, adică libertatea națională a poporului român de sub coroana sfântului Ștefan.

Chemarea aceasta grea a partidului național român corespunde sentimentului general al poporului român însetat după libertate.

În mișcările sociale-economice moderne observăm, că capitalismul tinde să formeze un bloc, iar muncă un alt bloc. Când odată acestea două mari forțe să aliază în detrimentul consumenților și atunci urmează un timp de pauză în lupta dintre ele. Timpul acesta e scurt, căci ambele aspiră prin firea lor de o suveranitate absolută în domeniul producției. De aceea ele din nou încep o luptă mai întezită cu scopul de cucerire.

Una din cele două forțe trebuie să iasă învingătoare din lupta aceasta.

Tot astfel în lupta dintre sistemul de guvernare actual și dintre partidul național român pot avea loc momente de pauză, dar o învoială durabilă e eschisă.

(Va urma).

La Durazzo crește pe zi ce merge agitația războinică provocată de atacurile Epiroților revoluționari. Guvernul din Durazzo a primit Sâmbătă știrea, că orașul Colonia a fost cucerit de răzvrății din Epir, cari dispun de numeroase tunuri și mitralieze. Acest orașul nu avea decât o mică garnizoană, deoarece jandarmeria care o compunea a fost d-tașată la Corița spre a întări acest oraș. Răzvrății, după ce au cucerit Colonia, au măcelărit femeile și copiii și au incendiat orașul. Aceste depeși au pricinuit o adâncă indignare în populația din Durazzo, care

a organizat Sâmbătă o manifestație de protestare în care s'a strigat: Jos Grecia! Eri s'a ținut o mare întrunire în contra grăzâviilor făptuite de Epiroți. S'au citit proclamațiuni semnate de bărbați conducători, îndemnând populația să pornească război contra epiroților.

Armistițiul între Mexico și Statele-Unite.

Ultimele știri din Mexico comunică că conflictul se va putea rezolvi în chip pașnic. Reprezentanții Statelor Unite și ai partidelor mexicane ar fi primit să suspende ostilitățile pentru ca republicile mijlocitare să poată studia posibilitatea de a convoca conferința pentru pace căreia se va supune planul constituției unui guvern provizor în Mexic.

Sinoadele eparhiale.

Vineri și-au terminat lucrările cele trei sinoade eparhiale ale bisericei gr. or. române întrunită la Sibiu, Arad și Caransebeș.

Sinodul arhiepiscopesc

a ținut Vineri două ședințe. În ședința de dimineață, dându-se cetire procesului verbal al ședinței de Joi, în care era trecută interpelarea dep. D. Comșa în chestia „Telegrafului român”, protopopul Sighșoarei Moldovan a făcut propunerea, să se omită din procesul verbal motivarea în scris a interpelăției d-lui Comșa. Majoritatea Sinodului a respins însă această propunere.

Intrându-se în ordinea de zi dep. V. Păcăli, a raportat în numele comisiunii școlare despre chestiunea înființării unei pedagogii de fete propunând ca consistorul să caute modalitatea pentru înființarea unei pedagogii de fete, ce ar avea să se deschidă încă în cursul anului școlar 1914—15.

După o discuție mai lungă la care iau parte dnil: P. Cosma, V. Damian, L. Tritearu, Dr. Stroia, Dr. Saftu și N. Ivan se primește propunerea dep. L. Tritearu, ca sinodul, recunoscând necesitatea înființării unei pedagogii de fete, să aprobe pașii făcuți de consistor până acum în această privință și consistorul să fie invitat a stărui și mai departe ca, într'un timp se poate, pedagogia de fete să se înactiveze încă în anul viitor școlar la Sibiu.

Urmează referada comisuni bisericești. Raportorul Dr. Vasile Saftu raportează în chestia propuneri dep. Dr. Ioan Lupăș, făcută în ședința premergătoare și propune predarea propuneri în competența consistorului, recomandând consistorului ținerea ei în vedere. Propunerea se primește.

Acelaș raportor referă în chestia propunerii deputatului Dr. Onisifor Ghibu, făcută în ședința premergătoare. Propune ca consistorul să fie invitat se compună până la proxima sesiune un regulament detaliat despre facerea examenului de calificare a candidaților de preoție. Se primește propunerea comisunii.

Urmează referada comisuni organizatoare. Raportorul Ioan A. de Freda referă în chestia propunerii P. C. Sale Protosincelului Dr. Eusebiu R. Roșca în chestia modificării regulamentului despre afacerile interne. Propune acceptarea propunerii cu o mică modificare stilară. Propunerea comisunii se primește.

Chestia „Telegrafului Român”.

Acelaș raportor referă în chestia propunerii deputatului Dr. Nicolae Comșa, referitoare la ziarul „Telegrafului Român”. Propune următoarele:

Comisiunea organizatoare procurându-și informațiunea, că comisiunea tipografică a elaborat deja un regulament referitor la ținuta „Telegrafului Român”, ca foaie politică și bisericească și voind, ca și până la prezentarea și aprobarea aceluși regulament, sinodul să-și precizeze vederile sale în

chestie propune, ca să se exprime prin concluz:

Comisiunea tipografică să însărcinează, ca la proxima sesiune sinodală negreșită să prezente elaboratul de ea făcut în privința titlului „Telegraful Român” ca foale politică și bisericească, spre cenzurare și aprobare. Și până atunci însă sinodul declară: *că susține și mai departe „Telegraful Român” ca creațiune a marelui Șaguna, cu caracter de organ bisericesc și politic obligând și mai departe preoțimea ca să-l aboneze.* După ce însă „Telegraful” nu poate face altă politică bisericească, decât aceea pe care o fac corporațiunile bisericești: congres, sinod și conistorul arhidiecezan, — acceptând baza de drept a vieții de stat, — „Telegraful Român”, nu poate depăși limitele, cari jignesc opiniunea publică a credincioșilor bisericii noastre, ci din contră este dator să aperse la toate ocaziunile interesele bisericii și școlii confesionale și interesele de ordin economic, și să combată ingerințele, cari primejdiesc instituțiunile bisericii noastre, vină aceea de la organele statului, ori din orice altă parte. *Acemia însă dintre credincioșii bisericii, cari să abat de aceste principii conducătoare, n’au să fie admisi, nici la redactarea foaiei, nici la colaborare la ea.*

Deputatul Dr. Nicolae Comșa se declară mulțumit cu propunerea, și își retrage propunerea, iar sinodul primește propunerea comisiunii organizatoare.

Alte rapoarte.

Urmează referada comisiunii bisericești. Raportorul Dr. Nicolae Bălan. Cu privire la cerțirea tinerimei școlare, în legătură cu raportul conistorului, face propunere amănunțită referitor la pașii ce sunt de întreprins în direcția aceasta, iar deput. Dr. Ioan Lupăș face întregirea, ca conistorul să compună un regulament special, cât mai curând. Comisiunea primește întregirea, iar sinodul votează propunerea.

Cu privire la organizarea tinerimei egite din școala, același raportor propune, ca conistorul să compună un regulament special, esoperând aprobarea lui și din partea guvernului, și trimițându-l comitetelor parohiale pentru a-l pune în aplicare.

Vorbesc în contra necesității esoperării aprobării regulamentului din partea guvernului: Ioan A. de Prada, P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, Partenu Cosma, Srglu Medeanu și Excelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, iar cu exemple din viața practică arată necesitatea aprobării și din partea guvernului: Dr. Ioan Stroa și Dr. Ioan Lupăș. Raportorul retrage pasajul referitor la aprobarea regulamentului și din partea guvernului, și sinodul votează propunerea astfel modificată.

Raportorul mai face propuneri corespuzătoare în chestiile atinse în raportul conistorului și referitoare la uceulici dela meserii și la înființarea unui orfelinat, pe cari sinodul le votează, iar în chestia îngrijirii copiilor abandonati la propunerea comisiunii nu se la decamandă nici un concius, ci rămâne, ca chestia să fie studiată în mod mai amănunțit.

Sedința ultimă

S’a ținut Vineri, la orele 4. a.

Se continuă referada comisiunii bisericești. Raportorul Dr. Nicolae Bălan referază în chestia îndreptării moravurilor copiilor și tinerilor cu porniri velle. Comisiunea bisericească stabilește măsurile ce ar fi de luat, în temeiul statutului organic. Propunerea făcută se primește.

Urmează referada comisiunii financiare, care propune aprobarea socotellilor și acordarea absolutivului pe seama comisiunii administrative a tipografiei și librăriei arhidiecezane. Propunerea comisiunii financiare se primește.

Se primesc deasemenea rațiunile fondurilor și fundațiunilor administrate de conistoriu, se dă conistorului absolutivul obicnuit, precum și indemnizare cu privire la sumele erogate peste budget și se primește propunerea comisiunii financiare, împreună cu propunerile făcute cu privire la mai corecta procedură în jurul supraerogatorilor, primind și adosul făcut la aceste propuneri din partea deputatului Nicolae Ivan. Budgetul pentru anul viitor, se votează, împreună cu propunerea comisiunii, referitoare la felul cum e de compus în viitor budgetul.

Ultima referadă e a comisiunii pe-

tiționare. Se arată, că la sinod au intrat trei petițiuni:

A protopresbiterului, fost profesor seminariul, Ioan Ghibu, pentru acordarea unui ajutor de 400 coroane;

a învățătorilor bătrâni penzionati din protopresbiteratele de pe teritoriul comitatului Hunedoara, pentru intervenirea la guvern spre a li-se urca penziunea, și

a comitetului parohial din Boiul mare, ca parohia-șie Boiul mic să fie alăturată ca filie la altă parohie, ori să se formeze din Boiul mare și Boiul mic o singură parohie gr. ort.

La propunerea raportorului (N. Macrea) se predau toate petițiunile conistoriului spre competentă rezolvare.

La propunerea notarului general, Mateiu Voileanu, sinodul stabilește cheltuielile sesiunilor actuale sinodale în suma de 3412 coroane, iar cu verificarea procesului verbal al ședinței ultime se încredințează deputații sinodali cu locuința în Sibiu.

Excelența Sa, Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, închide apoi sesiunea sinodală, iar P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicariul arhiepiscopesc, mulțumește Excelenței Sale pentru buna conducere a desbaterilor din sinod.

Coresp.

Cronică Externă.

Vizita regelui Angliei la Paris.

Regelui Angliei a fost sărbătorit la Paris. Oficialitățile și mulțimea i-au făcut o primire călduroasă.

Totuși acum 15 ani Anglia era încă »perduțul Albion», starea de spirit francez era contra Angliei. Francezii și Englezii se priveau cu ură, cei dintâi gândindu-se să răsbune pe învinșii dela Trafalgar și Waterloo, cei dealdoilea căutând a se putea opune oricărei agresiuni. În 1898 din cauza incidentului dela Faschoda, unde colonelul Marschand, comandantul unui corp de expediție africană, încalcăse un teritoriu de sub dominație engleză, un război franco-englez a fost chestie de zile și numai prin prudența lui Delcassé, pe atunci ministru al afacerilor străine s’a putut evita această catastrofă.

Anii cari au urmat Delcassé delimitând sfera de influență franceză în Africa a preparat înțelegerea anglo-franceză. Între 1899—1901, cât a durat războiul anglo-bur, toată simpatia Franței era pentru poporul a cărei libertate era răpită prin forță și opera lui Delcassé era pe cale a egua.

Moartea reginei Victoria și suirea pe tron a lui Eduard VII, care a început războiul, acordând o constituție liberală a Transvaalului care intra totuși sub suveranitatea Angliei, a făcut posibilă realizarea planului făcut de Delcassé. În an. 1903 Eduard VII vine la Paris, președintele republicii Loubet îl întoarce vizita acompaniat de Delcassé, care formulează în mari linii acordul care trebuia semnat peste un an. La 8 Aprilie 1903 se semna la Londra convenția franco-engleză prin care aceste puteri lichidau toate nelămuririle coloniale ce existau între ele asigurându-și concursul reciproc pentru apărarea intereselor lor și ale păcii europene. Azi după 10 ani, opera lui Delcassé este definitiv consolidată. Experiența acestor 10 ani a arătat că înțelegerea dintre Anglia și Franța are o valoare pozitivă și a adus reale servicii operei de pace. Se știe că numai grație Angliei și Franței s’a putut evita în timpul războiului balcanic conflictul armat dintre Austria și Rusia care ar fi adus războiul general.

Călătorile suveranilor au totdeauna un scop anumit, care nu este niciodată mărturisit marelui public. Vizita actuală a regelui George V la Paris și proiectata călătorie a preșidentului republicii nu sânt decât opera diplomației franceze în urmărirea transformării actualei »înțelegeri cordiale» într-o alianță precisă.

În acest scop atât presa oficioasă franceză, cât și presa oficioasă rusă au început o campanie pentru a arăta Angliei ce foloase va avea din noua ipostasă. Presa liberală engleză se opune acestei încercări din două motive. Rusia lipsită de reprezentanță națională și viață parlamentară e încă condusă de o camarilă reacționară și irepsonabilă.

Anglia fiind legată cu Franța și

cu Rusia printr’un tratat de alianță defensivă și ofensivă. ar putea fi târâtă în vre-un dezastru, când camarila inconștientă dela curtea țarului pentru salvarea tronului și privilegiilor lor, n’ar sta la îndoaială de a deslănțui războiul.

O alianță precisă cu Anglia, ar da și un curaj mai mare celor cari gândesc că Franța nu trebuie să renunțe la războiul de revanșă contra Germaniei. Delcassé nu urmărise prin înțelegerea cordială decât izolarea Germaniei, și însuși era să provoace războiul de revanșă. În interesul păcii europene și a propriei sale siguranțe Anglia — spune presa liberală engleză — trebuie să menție »înțelegerea cordială» ce o leagă de Franța și Rusia, atât și nimic mai mult.

Înțelegerea cordială dintre Franța și Anglia este în adevăr o cheazăie a păcii. Prin această înțelegere s’au putut apropia două din cele mai puternice democrații ale Europei. »Înțelegerea» însă poate să fie nefastă dacă ar fi privită ca un mijloc al revanșei. În Franța adeseori înțelegerea anglo-franceză a fost exploatată în acest sens. Strigându-se »Trăiască Anglia» se înțelegea »jos Germania». — În apropierea de Anglia nu s’a văzut asigurarea păcii, ci posibilitatea războiului.

Democrația franceză numai printr-o politică de pace va putea consolida regimul republican și numai printr-o apropiere de Germania și prin concesiuini reciproce se vor putea repara nedreptățile trecutului.

A. F.

Ura contra Ungurilor în București.

Cunoscutul corespondent-voiajor al ziarului »Az Est», dl. Fényes László a voliajat în ultimele două săptămâni prin România. Acum se află în București și și scrie impresiunile d’u capitala României, cari culminează în insinuația, că în București dănueste o mare ură »contra Ungurilor», și că acolo Unguri sunt prsecutați chiar și de poliție.

Aceste le ilustrează dl. Fényes cu exemple în o corespondență publicată în numărul ultim al ziarului »Az Est».

În partea primă a corespondenței dl. Fényes înfățișează reprezentarea piesei »Domnul Notar» la Teatrul Național. Remarca mișcarea pe strade în preajma reprezentărilor. Toată lumea se îndreaptă spre teatru, căci e adășată piesa: — Domnul Notar. Și această lume, cu trăsuriile ei luxuoase ce străbat calea Victoriei, pare a fi o lume de despoți — »acest popor e maniacul visurilor cezaree».

După aceasta introducere dl. Fényes ne prezintă momentele principale ale reprezentației »Domnului Notar». La terminarea reprezentației își încheie astfel raportul:

»Apiauzele nu mai au sfârșit, cortina cade, dar publicul se oprește și serbează — nu, pieră — ci tendența ei. Actorii sunt chemați de repezite ori la rampă și între ei apa e dl. Zaharie Bărsanu, care joacă rolul protoului di piesă. Când îl zărește publicul izbucnește în strigăte:

— Se Face Ziuă! Se Face Ziuă!

Dl. Fényes asistând la aceste scene, își va fi făcut o idee ce va să zică o țară cu adevărată libertate și un popor cu entusiasm național pur și nejdovot ca în »fericita» noastră Ungarie...

În partea a doua se descriu niște scene de la biserică reformată maghiară din str. Luterană. E serviciu, în care se cântă ungurește și se ține predică în limba ungurească. După serviciu publicul iese în curte. Dl. Fényes ascultă ce vorbesc femeile. Una spune, că un anumit Barta aflându-se în tramvai a vorbit cu soția sa ungurește. Publicul a tăbărât asupra lor și în urmă-l-a dat jos între risete batjocuritoare.

— Se întâmplă adeseori astfel de lucruri? — a întrebat Fényes.

— Da, abia putem vorbi liber ungurește în curtea aceasta...

I-au mai povestit apoi femeile cum sunt bătuiți ungerii la poliție.

Și pe baza acestor clevetiri de femei simple, dl. Fényes nu se genează

a anunța că »starea Ungurilor din România e de nesuferit, mai ales de o jumătate de an încoace», cu toate că în București se află 70. mii de Unguri. Între 320 mii de locuitori ai Bucureștilor.

Să nu fie cu supărare, dar trebuie să i spunem dlui Fényes că baza informațiilor sale — taifasuri femeiești — e foarte șubredă și se vede că dânsul e certat și cu statistica, când urcă la triplu numărul Ungurilor din București.

Le-am relevat aceste din motivul, că dl. Fényes promite și alte informații. Dânsul își încheie astfel scrisoarea: »Ce stări sunt în România și ce se pregătește acolo și în Ardeal cu Ungurii, despre aceasta voi raporta pe baza hoinărilor mele de două săptămâni.»

Foarte bine. Suntem și noi curioși ce i așteaptă pe Unguri în Ardeal și România. Dar facem atent pe dl. Fényes, că în expunerile sale să nu se prea abat de la calea adevărului, că-l luăm de scurt.

(sm.)

Camera. În cameră s’a desbătut Vineri *budgetul de agricultură*. În tre alții a vorbit și ministrul de agricultură Ghillány, apărând între altele politica de colonizare actuală a guvernului. Pune în vedere o sumă de 20 milioane pentru colonizările din Ardeal. Budgetul a fost votat.

A urmat la discuție proiectul *budgetului de culte și instrucție*, care s’a continuat și în ședința de după amiază. Au vorbit mai mulți. Deputatul slovac *Luriga* a rostit un discurs lung, în care a revenit și asupra chestiunii de naționalitate. Cere libertatea instrucției și zice că limbile din țară trebuie instruite mai intens, decât limbile din țările depărtate. În fine face propunerea ca guvernul să înființeze o catedră de limba slovacă la universitatea din Pojon sau Debrețin.

Opoziția a absentat de la ședința Vinerii și s’a ținut marți.

Un epilog al campaniei române în Bulgaria.

Ziarul parizian »Journal des Debats» publicase săptămâna trecută un articol, în care se afirma că generalul Mustăț, care după cum se știe în decursul campaniei armatei române în Bulgaria, înaintase cu divizia sa de cavalerie până aproape de porțile Sofiei, avea de gând să facă prizonier pe regele Bulgariei și să-l trimită la București. În scopul acesta, spune ziarul francez, generalul Mustăț când se afla cu cavaleria română numai la 3 chilometri de capitala Bulgariei, a plecat cu un escadron spre Sofia, hotărât să prindă pe regele Ferdinand și să-l aducă la București. Generalul Averescu aflând despre acest plan, a trimis pe cele patru drumuri ce duc spre Sofia câte un automobil, în care se afla câte un ofițer, cu însărcinarea să ajungă și să transmită generalului Mustăț ordinul de a se întoarce înapoi întrucât regele Carol nu voește ca regele Bulgariei să fie făcut prizonier. Escadronul a fost ajuns în imediată apropiere de Sofia, și astfel generalul Mustăț a fost nevoit să renunțe în ultimul moment de realizarea îndrăznețului său plan.

Natural, că această »informație» a ziarului francez a produs senzație, și în primul rând l-a fost binevenită presei ungurești, căci l-a dat încă odată ocazie să dezbuteze cu cunoscuțele-i epite de batjocură și bagatelizare la adresa regatului vecin, după ce întreagă presa europeană apreciasse ca un act cavaleresc tot decursul campaniei române.

În naivul comentariu co-l face acestei informații, foala maghiară guvernamentală din loc »Br. L.» rade nebu-nește, cuprinsă de spasmiuri, se miră și din când în când izbucnește — aproape cuprinsă de leșin — în exclamațiile:

Colossal! Noa, vezi asta-l un gest tipic românesc!

Iar la urmă, de sus din vârful tronului culturale milenare ungurești, răcnește răgușită că: *România, din a cărei populație 80% nu știu scrie și citi, vădându-și originea în istoria Romanilor — și-a creat un trecut, iar acum își creiază prezentul prefăcând din campania-i aventuroasă de jaf—război, și din comanda de automobile — glorioase acte militare.*

Nu ne miră acest ton al foalei ungurești, căci e reprezentant a unei culturi de peste o mie de ani, pe care

n-o poate înțelege ori-ce muritor. Ne surprinde însă naivitatea cu care această foale își ticluște comentariul, fără să-și dea seama de tulburările și revoluția care era să izbucnească în Sofia, înainte de a ajunge acolo armata românească, care prin actul ei măreț nu numai că n-a căutat să facă din regi prizonieri, ci a adus pacea asupra Peninsulei și asupra întregii Europe, atunci când și a noastră monarhie era sguduită de figurile războiului. În cele momente de fierbere, regele Ferdinand al Bulgariei era deja prizonierul poporului său, așa că în cazul acesta transportarea lui din Sofia nu mai putea fi calificată ca o prisoare, ci din contră ca un act de salvare, prin care generalul român intenționa să asigure viața suveranului bulgar.

De altfel aceasta o spune și dl. general Mustăț, în următorul interviu, pe care l-a acordat unui redactor dela »Adevărul», care-i solicitase o lumurire în chestia celor publicate de ziarul parizian:

»Firește că atunci când am făcut 226 km. în mai puțin de 4 zile cu o întreagă divizie, — a declarat dl. general Mustăț — nu era să mă opresc și să intru la Sofia. Și dacă intram destgur că înainte de a te caduta să asigur persoana suveranului Bulgariei și chibzuim astfel, ca să trinit cu un automobil, la București, pe regele Ferdinand. Făcusem chiar pregătirile necesare: aveam gata automobilul condus de căpitanul Târțășescu.

»Nu s’a realizat însă ceea ce era hotărât să execut, fiindcă la porțile Sofiei, la 4 dimineața, adevărat cu o m înaintea de a-mi porni divizia, m’a ajuns ordinul să nu mai înaintez.

»De intențiunile mele referitoare la măsurile ce mă hotărâsem să iau la Sofia, nu am mai avut nici timp și nici mijloc de a aviza marele stat major și în această privință, dar nu este adevărată versiunea foaiei pariziene, cum că generalul Averescu a fi hotărât să ia Sofia, și când am ajuns aproape de Sofia, am examinat situația. Am văzut că regele Ferdinand nu mai avea nici o leșire alta decât punctul prin care eu eram să intru, adevărat prin Novoselca și fatal trebuia să se predea. Atunci am pregătit totul.

»Dealtfel am aflat a doua zi, din sursă bulgară, că la Sofia autoritățile se pregătiseră să-mi trimeată o delegațiune înaintea mea, în frunte cu Mitropolitul, pentru a-mi declara, că Sofia se predă.

»Dar sunt multe de spus asupra acțiunilor noastre militare din Bulgaria și foala pariziană, care a înregistrat acest episod, m’a îndemnat să vă dau lămuririle pe cari le cereți, — altfel aș fi trecut totul sub tăcere, cum am făcut până acum.»

Organizarea Albaniei.

Proiectul prințului de Wied

Prințul de Wied, a alcătuit și publicat un regulament organic pe termen de 10 ani, prin care Albania e împărțită în două teritorii, unul compus din nordul și centrul Albaniei, celălalt din Epir.

Fiecare teritoriu va fi reprezentat la Durazzo printr’un consiliu consultativ de a cărui competență vor fi: puterea legislativă, administrativă și executivă în chestiunile de jurisdicție și administrație pentru teritoriul respectiv. Acest consiliu va fi ales, garantându-se drepturile minorităților.

Ambele consilii se vor reuni într’un consiliu de stat pentru afacerile externe, militare și financiare cari trebuie să rămâie centralizate.

Suprema putere guvernamentală apertăie ministerului general, care va avea dreptul să numească funcționarii și să controleze actele celor două consilii. Fiecare din aceste consilii va fi reprezentat în minister prin unul sau doi membri, cari vor fi miniștri fără portofolii având însă dreptul de veto, în care caz principiile va decide în ultimă instanță.

Puterile vor lua act de acest regulament, iar Grecia își va alătura semnătura la această lucră cu consențință a regulamentului.

Detaliile proiectului prevăd între altele și libertatea școlară și religioasă pentru aromâni.

Glose pe marginea gazetelor.

E așadar fapt împlinit. Moșneagul din Satulung, Radu Malea Ciugrea, — cum îl zice o foale unguerească din loc, — din agoniseala muncii sale prin America și România, a depus la primăria din acel sat 10000 de coroane: ca fundațiune din care să se ajutoreze băieții cu tragere de inimă pentru învățătură, fără deosebire de neam și lege...

Nu ne mirăm că, în fața acestei fapte, de o largime de suflet care nu încap cu una cu două în feasta compatrioților noștri, au rămas uluiți și acum îi cântă osanale, exprimându-și dorința ca, nu lui Vlaicu să i se înalțe statuă la Predeal, ci acestui moșneag de 85 de ani.

Cum sîc: nu ne mirăm de admirațiunea ce-a stors-o din condeiul acestor gazetari mariniștii lui «Radu Malea Ciugrea», ci ne mirăm că astfel de suflete nu pot răsări în tabăra lor. Ne mirăm că, în aceste vremuri de fermentație a conștiinței naționale românești, acest suflet s'a ivit tocmai în Săcele, unde, până mai ieri-alaltaieri, își primejduia viața Românul care se încumeta să iasă seara pe stradă...»

Ne mai mirăm că, acest mecenat s'a ivit tocmai între Mocanii noștri, cari din pricina dragostei deosebite ce le-au purtat o guvernare acestei țări, au trebuit să ia bățul pribegiei și să plece în alte țări: mame mai bune decât patria lor strămoșească...

Va fi umblat multă lume și țară unchiuș Radu Ciuglea, dar, se vede că n'a trăit aici.

Va fi știind multe lucruri minunate de prin țările prin cari și-a purtat ochii și urechile; sufletul său se va fi încălzit adeseori la razele dulci ale libertății frățești din țările cutecurate și cine știe ce vis frumos s'a înfiripat în sufletul său bun, creștinesc...

Dar nu cunoaște Calvarul neamului său; n'a avut nenorocul să poarte crucea acestui neam prea bun și iertător.

La urechile Tale, nene Radule, se vede că n'au ajuns niciodată gemetele și scârșnițele din urmă ale celor fulgerați de plumbul jandarmilor, nici bocețele sfâșietoare ale văduvelor, nici țipele desperate ale orfanilor rămași pe urma acestor mucenici ai dragostei de neam din care s'au născut din voia lui Dumnezeu.

N'ai auzit niciodată de: Aleșd, Șomeșu, Măgureni...

Nici suspinele celor oșliți între zidurile pușcărilor din Vaf, Seghedin și Cluj; nici rechizițiile procurorilor creștini, stăpâniți de dubul blândeții și al iertării n'au pătruns până la Tine...

Dar uite minune! Vorbim într'un ceas bun. Nici nu ți-s'a uscat bine încălțura sub actul fundatiunii și dragostea de care ne dau semne compatrioții, ai căror fi se vor infrupta din rodul trudei Tale amănunțite, ne urcă nodul emoției în gât și ne grămădește sângele la inimă.

Din Sătmăr, din colțul acesta nenorocit al Românismului, ne vine îmbucurătoarea știre că părintele G. Murășanu a fost osândit numai la 18 luni pușcărie (ne m-i vorbind de pedepsele de câte 8, 6 și 3 luni ale celorlalți împrișnați), pentru că și-a iubit mai mult decât ți-o îngăduiau compatrioții noștri: limba și ne-mul.

Dacă nu ți-er fi dat brânci înima să faci nobila-ți fundațiune cine știe ce s'ar fi întâmplat cu parintele Murășanu și fi săi sufletești, t-vorăși de suferințe, căci la osânda asta domoală și la înmuierarea inimii judecătorilor acestor osândiți de bună samă au contribuit și cele 10000 de coroane lăsate cu inimă curată fiilor satului Tău, fără deosebire de neam și lege.

Să trăești, nene Radule! Să trăești până-ți vedea aleva roadele mariniștii Tale... Să trăești până când fi neamului D-Tale nu vor mai da față cu judecătorii și curțile cu jurați din această țară nenorocită, cari s'osândească pe Român pentru că încearcă și el ca orice altă viță de om să-și apere legea și limba!

Ți-o dorim din tot sufletul, nene Radule. Ar fi păcat ca, un om atât de înnaț sufletește ca Tine să moară nemângălat și cu ghimpele cântei în inimă.

Un glas din mulțime.

ȘTIRI.

— 21 Aprilie 1914.

Știri din România. Suma totală adunată până acum, prin subscripții și listele lansate de comitetul flotei naționale române se urcă la 2 700 000 lei

— Dela toamnă vor începe să funcționeze pe lângă toate regimentele...

*) Mai când era, prof. Odor a fost anopit în bății, fără nici un motiv, din partea rășagiatelor poroșițe ale lui Căsa.

tele din Țară, școli de adulți pentru soldații neștiutori de carte. Aceste cursuri vor fi obligatorii pe tot timpul cât recruiții își vor face stagiul în armată.

— Despre Banca franco-română »Universul« serie următoarele: Vărsămintele de 30 la sută asupra capitalului subscris până acum au început să se efectueze în București, la sediul provizoriu al băncii, Palatul Camerei de comerț, și în provincie la diferite bănci și la casierile statului. Subscripțiile se vor închide la 30 ale lunii curente. Delegatul grupului francez a sosit în București pentru înțelegerea definitivă cu comitetul de inițiativă asupra constituirii Băncii.

— Societatea română de agricultură a organizat pentru zilele de 11, 12 și 13 Mai v., în Capitală, un mare congres agricol.

— Direcția generală a căilor de comunicație pe apă a dispus începerea studiilor necesare pentru transformarea lacului Mangalia în port maritim de război. În curând se va trimite o echipă de ingineri spre a face studiile preliminare.

— Eri, Duminecă, s-a deschis în București al II-lea congres național de medicină și chirurgie. Congresul, care va dura 3 zile, va avea loc la Ateneu, sub patronajul principelui Ferdinand.

Asociațiunea Latină. Din București se anunță: Regele a primit în audiență, săptămâna trecută, pe d-l Dr. C. I. Istrati, președintele »Asociațiunii latine«, care i-a expus scopul asociațiunii și programul activității acesteia. Regele a binevoit a arăta înalta sa satisfacțiune pentru înființarea unei Asociațiuni latine în România și îndărtarea columnei statuei împăratului Traian la București, în 1916, cu ocaziunea jubileului de 50 ani a domniei sale, adăugând că și Curtea va lua parte la reprezentațiunea și conferința organizate de Asociațiunea latină pentru realizarea scopului său. În același timp regele a găsit foarte bună ideea de a se ridica un monument împăratului Napoleon III, care a contribuit atât de mult la formarea statului român, precum a arătat-o în memoriile sale.

Principele Alfonso de Orleans, Infante al Spaniei, a binevoit a primi în audiență, Joi, în 17 Aprilie v., înainte de a părăsi București, biroul comitetului-diriginte al Asociațiunii latine. Principele a binevoit a arăta mulțumirea sa pentru înființarea unei Asociațiuni latine în România și și-a exprimat dorința de a vedea stabilindu se legături cât mai numeroase și mai strânse între Spania și România, despre care a spus, că a rămas cu cele mai frumoase impresiuni și a admirat surprinzătoarele progrese realizate într'un timp atât de scurt.

Recepția d-lui A. D. Xenopol la Institutul Franței. Din Paris se anunță, că Sâmbătă, la ora 1 d. p. s-a făcut la »Academia de științe morale și politice« recepția d-lui profesor A. D. Xenopol, savantul academician român, ca membru al acelei academii. Sediința a fost prezidată de d-nul Bibot. După citirea decretului de alegere, d-l Bibot a prezentat pe d-l Xenopol membrilor Institutului.

Ofițerii romani înalțați, cu 1 Mai, în armata comună, sunt următorii: majorii Mihail Coban (reg. 33 Arad) și Const. Hadia (reg. 85 Maramurăș) la rangul de vicecoloneli.

La rangul de căpitan au fost înalțați locotenenții de infanterie: M. Stolca reg. 26, A. Păcurariu reg. 33, S. Banciu reg. 44, A. Suciu reg. 61, S. Milea reg. 85 și A. Pop dela școala reală militară. Căpitani auditori: C. Bardsosy și Adrian Nedelcu.

La rangul de locotenent au fost înalțați sublocotenenții de infanterie: V. Spătariu reg. 31, I. Valena reg. 43, S. Ilieșu reg. 64; din artilerie: G. Borda reg. 34 și A. Popescu reg. 36, apoi T. Muțiu dela școala reală.

La rangul de sablocotenent au fost înalțați cadeții: A. Drenea, Z. Herbay, O. Sorescu dela reg. 2 de infanterie, O. Cuteanu dela reg. 51 inf., L. Radu dela bat 23 vânători și R. Nicoară dela reg. căilor ferate.

Desvălirea bustului lui Ioan Rusu Șirlianu. În prilejul desvălirii bustului lui Ioan Rusu Șirlianu, care a avut loc eri în cadrul unor frumoase festivități în Șiria, redacția ziarului nostru a adresat comitetului aranjator a acestor

festivități comemorative următoarea telegramă:

Sărbătorim și noi memoria ziaristului Ioan Rusu Șirlianu, eternizat prin bustul de bronz binemeritat.

Gazeta Transilvaniei.

Misiunea română pentru clădirea bisericii române în Ierusalim. Am anunțat despre misiunea, pe care comitetul pentru clădirea unei biserici române în Ierusalim, a delegat-o să meargă la Ierusalim, spre a face demersurile necesare pentru începerea lucrărilor. Această misiune s-a dus mai întâi la Constantinopol, unde a fost întâmpinată la debarcader de I. P. S. mitropolitul Ghermanos, vicepreședintele sinodului ecumenic. Imediat după sosire, misiunea s'a prezentat la legațiunea regală a României, iar la ora 4 d. a Arhimandritul mitrofor Dionisie și d. dr. Drag. Demetrescu membrii misiunii au făcut o vizită I. P. S. Patriarhului Ecumenic, care i-a primit în modul cel mai curtenitor. De aci delegații misiunii române au vizitat pe reprezentantul Patriarhului din Ierusalim de pe lângă Patriarhia din Constantinopol.

Toată presa din Constantinopol, turcă, franceză, germană și greacă, a făcut dări de seamă despre frumoasa primire a misiunii române și a adus elogii României și Augustilor ei Suverani.

Misiunea română a plecat din Constantinopol în ziua de 16 Aprilie, îndreptându-se spre Ierusalim. Di Panas, ministru plenipotențiar al Greciei la Constantinopol, a pus în cunoștință pe di prim-ministru Venizelos despre trecerea prin Pireu a misiunii române și la sosirea lor în Pireu, membrii misiunii au fost primiți în audiență de primul ministru al Greciei. Misiunea română și-a continuat apoi călătoria spre Ierusalim. Patriarhul din Ierusalim a fost înștiințat telegrafic din Constantinopol despre sosirea delegațiilor române.

Procesul »Foil Poporului«. Am anunțat la timp, că dl N. Bratu, redactorul »Foil Poporului« fusese osândit de Curtea cu jurați din Cluj la 8 luni temniță de stat și 600 cor. amendă, pentru articolul »Macedonia unguerească«.

După cum ni se scrie acum din Sibiu, în urma apelului înalțat de dl Bratu, Curia i-a redus pedeapsa la 3 luni temniță.

Iarăși Cătarău! Povestea cu prinderea lui Cătarău a reapărut, într'o ediție cu totul nouă. Ziarul italian »Messagero« publică informația din Mantova, că într'o casă țărănească din Costo-Canova a fost arestat mecanicul Enrico Baruffaldi, în etate de 26 ani, acuzat fiind, că dânsul ar fi trimis bomba din Dobrișin, ascunzându-se sub numele de Kirilloff Timoff. Și mai spune ziarul italian, că în societatea acestui Baruffaldi-Kirilloff a fost văzută zilele trecute o altă persoană suspectă, despre care poliția crede că ar fi fost complicele atentatului și că acest cineva, care după părerea poliției ar fi chiar Cătarău, a dispărut, plecând cu bicicleta. În scurtul interogator ce i s'a luat la poliție, Baruffaldi a negat că dânsul ar fi autorul atentatului dela Dobrișin.

Studentii turci — în România. Ministerul de externe român a fost încunștințat, că un grup de vre-o 100 studenți turci din Constantinopol vor sosi în București în primele zile ale lunii Mai, pentru a înalpa vizita studenților romani, făcută în capitala Turciei, de sărbătorile Paștilor. Studenții turci și-au exprimat dorința de a putea să participe la parada de 10 Mai. Ei vor vizita orașele Iași, Sinaia și Curtea de Argeș. După cum se anunță din București, guvernul și autoritățile școlare vor lua toate măsurile pentru a primi cât se poate de bine pe studenții turci.

Inmormântarea preotului Ioan Anca. Din Bozias ni se scrie: Luni în 27 Aprilie a fost înmormântat cu o deosebită solemnitate venerabilul paroh al Subpădurei Ioan Anca. Prin pierderea dânsului s-a rărit șirul bărbăților noștri conducători din acest ținut, căci cel dispărut a fost un om cu inima nobilă, preot integru, naționalist sincer și un membru de seamă al societății noastre românești de pe Târnava mică. Un public numeros și ales a ținut să-i dea cinstea din urmă, petrecându-l la locul de vecinică odihnă. La înmormântare au luat parte protopopii L. Pascu (D-S-Mărtin), Ales. Papiu (Iernot) și alți 7 preoți din jur (a făcut o impresie neplăcută lipsa multor preoți din districtul Iernotului). După oficierea prohodului a rostit un frumos pănegiric d-l Ales Papiu v. protopopul Iernotului arătând în cuvinte calitățile frumoase, cari au împodobit pe răposatul Ioan Anca, nestorul preoților din district. A vorbit d. protop. Laur. Pascu, care și-a luat adio dela răposatul în numele pa-

robiei D-S-Mărtin, pe care a pășorit-o înainte cu 44 de ani, lăsând amintiri plăcute, a vorbit apoi și în numele Asociațiunii, al cărui membru pe viață a fost. Scriul a fost apoi ridicat și dus pe brațe de 6 preoți până la cimitirul gr. cat., unde a ținut un discurs d-l advocat din D-S-Mărtin Dr. Romul Boila vorbind în numele partidului național român, al cărui stegar neclintit a fost răposatul, iar d-l Victor G. Maior directorul executiv al băncii »Vulturul« din D-S-Mărtin și-a luat adio în numele institutului, al cărui membru fondator și vicepreșident al direcțiunii fusese cel dispărut. După acestea corpul neînsușit al răposatului Ioan Anca a fost așezat în mormânt.

Fie-l țărâna ușoară căci amintirea lui va rămânea plăcută! — Coresp.

Vindecarea tuberculozelor. La academia de medicină din Paris, profesorul Letulle a făcut o comunicare despre un nou tratament al tuberculozelor, după metoda d-lui Henric Spanhlinger, un tânăr savant elvețian. Această metodă constă în niște injecții cari se fac în mușchi cu o combinație de antigene tuberculoase și de fermentații. Aplicarea injecțiilor și natura combinației se face într'o măsură variată după starea bolnavului. Injecțiile sunt de două feluri: specifice și ajutătoare; ele se fac zilnic și uneori săptămânal. Rezultatul acestui tratament, care pentru bolnavii mai puțin înalțați durează 5-6 săptămâni, iar pentru bolnavii mai gravi mai multe luni, este că »focarele tuberculoase se usucă complet«, că bacilii și frigrurile dispar, că starea bolnavului prezintă »îmbunătățiri adânci« și că mai mulți bolnavi cari s'au supus acestui tratament »sunt astăzi întremați«. Această metodă a tânărului savant elvețian Henric Spanhlinger e considerată ca îngăduind speranța unei vindecări definitive a tuberculozei.

Canalul Panama va fi predat pentru circulație. Colonelul Goethals, conducătorul lucrărilor pentru construirea canalului Panama, a hotărât, ca începând din 10 Mai să permită circulația vaselor prin canal. Cauza e războiul din Mexico, din pricina căruia liniile ferate de acolo nu mai pot fi folosite.

Triumful doinei românești între streini.

Belgradul-Serbiei, 28 Aprilie 1914

Momente pline de însuflețire am avut, cu prilejul escursiunii dela Belgradul Serbiei a societății corale »Armonia« din Craiova.

Iniințată înainte cu 4 ani prin contopirea celor 2 reuniuni muzicale Filarmonica și Hora și ajuns sub conducerea a doi vrednici băbrați, cari sunt avocații Mircea Constantinianu, președintele societății, și d-l Anaztaziu, dirigentul corului soc., reuniunea corală »Armonia« din Craiova în scurtă vreme s'a cucerit un loc în șirul reuniunilor noastre de cântări, încât azi după o existență atât de scurtă, rivalizează cu societatea corală »Carmen« din București...

Forțele de clasa primă cum sunt d-ra Margareta Dan, fosta primadonă a trupei lui Grigoriu, și d-nii Rabega (tenor), Angh-Iescu (bariton) Sterian și Georman (bass) precum și cei 70 membrii și membre active din cor sub o conducere atât de măiestră și sigură, ca și cea a d-lui Anaztaziu, au contribuit, în mare măsură la ridicarea nimbului acestui cor.

Tot ce are Belgradul mai ales în frunte cu Alțeta Sa Regală prințul moștenitor Alexandru însoțit de 2 aghiotanți, cu ministrul Pașicii și cu ministrul de culte și de finanțe, erau de față și sărbătorii cu noi dimpreună preamărirea doinei românești plină de jale, care acolo în sânul poporului cu același idealuri povestea durerea unui neam ce așteaptă o dreaptă sărbătoare...

Sala dela teatrul național sârbesc din Belgrad era pe la orele 7 1/2, arhiplină. Biletele erau de 3 zile epuizate, încât numai cu intervenția directorului teatrului am putut căpăta un bilet pentru locul orhestrii, rezervat pentru reuniunea sârbească de cântări din Belgrad.

O atmosferă sărbătorească domina în întreg teatrul și publicul ales aștepta cu nerăbdare sosirea principeului moștenitor anunțată înainte. Cu 2-3 minute înainte de 8 oare apare în logea regală A. S. I. principele Alexandru. În teatru se produce o mișcare, ochianele se îndreaptă spre logea reg. Peste câteva momente cortina se ridică și se ivește corul Armoniei cu coristele în costum național românesc. Urmează un ropot de aplauze, după care se face liniște și corul întonează imnul național sârbesc.

Intreg publicul se ridică în picioare, iar după esecutarea imnului un nou ropot de aplauze și aclamări de »să trăiască« și »salvio«. Publicul din

apropierea scenei aruncă flori asupra coriștilor și coristelor.

Corul esecută cântecul »Christos a înviat din morți« de Musicescu, pe care îl cântă cu măestrie. Din nou aplauze și strigăte »să trăiască«

Urmează apoi o serie întreagă de cântece pop. românești: Hai Ileană la poiană, Auzi'tam auzit (bisato), Mori mândr'o să mor și eu, Mă dusei la popa în clacă, Aseară fu luna plină, Floriciță mică, O poveste de Tschalkowszky și Pre Tine te lăudăm, după care s'a făcut o pauză de 10 minute.

În pauză Alțeta Sa Reg. principele Alexandru a chemat în logea sa pe președintele Constantinianu și dirigentul Anaztaziu, cu cari s'a întreținut în mod foarte amabil, spunându-le că e foarte încântat de producțiunea artistică.

S'au oferit 4 buchete de flori și o cunună grandioasă de leiuri cu bandă tricoloră sârbească de Reuniunea femellor sârbe din Belgrad.

După pauză au urmat în program cântecele pop.: Dor mi-e dor, Frunzuliță, Trecuri Valea, Negruța lui Vidu (bisată) un quartet din opera Trubadurul, apoi la dorința publicului s'a esecutat în mijlocul unei însuflețiri, generale Imnul regal român.

Corul a întonat gapol din nou, imnul regal sârbeșc, care a deslănțuit o grandioasă manifestație de ovațiuni. Publicul aclama pe coriști cu urale de »să trăiască frații Români«, »salvio rumuni«.

După terminarea concertului splendid publicul s'a intrunit la primul restaurant din Belgrad, unde în onoarea corului s'a servit un banchet.

O muzică militară sârba ne-a delectat cu mai multe piese esecutând și imnul regal român, iar corurile Armoniei și a societății muzicale sârbe din Belgrad au cântat alternativ mai multe cântări.

Un căpitan din armata sârba a ținut o cuvântare în limba franceză, în care a relevat alianța acestor 2 popoare cu idealuri înrudite. Au răspuns și românii, apoi au mai vorbit și alți sârbi, s'au cântat cele 2 imnuri regale și »Deșteaptă-te Române« producând o nespusă însuflețire.

Pe urmă ne-am despărțit ca să asistăm în ziua proximală la al 2-lea concert, aranjat în parcul Topcider în folosul veteranilor din războiul balcanic. S'au făcut mai multe vizite și excursiuni, orașul întreg era decorat cu drapele sârbești și românești.

A treia zi grupa de 20 de înși a românilor din Ungaria am plecat acasă ducând cu noi cele mai frumoase impresii.

Dr. I. Cl. J.

ULTIME ȘTIRI.

Craiova 4 April. Aici au fost deținute trei persoane bănuite a fi spioni unguri. În urma perchezității făcută la locuința lor s'au găsit niște obezi de lemn, — indivizii se dau de măsari, — cari erau scobite, iar în ele se aflau diferite însemnări în l. maghiară și niște coneepte de planuri referitoare la trecătoarea Turnu roșu—Căineni etc. Spionii au fost trimiși siguranței generale a statului, la București.

Poșta Redacțiunii.

D-lui T. C. Budaposta. Situația materială a ziarului încă nu ne permite. Probabil mai târziu D-lui C. C. în B. Confuz. Nu face. D-șoarei M. în B. O disocție în jurul »emancipării« așa cum D-ta vrei s'o începi nu comportă interes.

Apollo-Bio. Marți și Mercuri: La gurile fluviului Adour. — Willi cel mic-șt se însoară. — Amorul farmerului (dramă). — Onoarea răsunată (dramă socială în 3 acte, în rolul principal Waldemar Psyländer.) — Omul cu cele trei degete, (tablou dramatic din viața în 3 acte.)

Proprietar:

Tip. A. Muresianu: Brarise & Comp Redactor responsabil: Ioan Broten.

Restaurant-grădina

»Schneiderzwinger«

Îngăz bâile săsești. — Târgul Calilor.

Bucătarie eseculentă ardelenască. Se pot face abonamente la prânz săptămânal și lunar. Prânz pe zi (supă, rașol și friptură după listă) 1 COR. 20.

Bere proaspătă, viuri bune. Serviciu prompt.

Rog, ca on. public și stim. oaspeți din România să-mi sprijinească întreprinderea mea.

Cu stimă

Traian Surd, restaurator.

SAMUEL LIPOT

Cel mai mare magazin în Ardeal de haine gata pentru bărbați, băieți și fete.

Brașov, Târgul Inului 31-33 (palatul Czell).

Mare ocasiune de a cumpăra.

Toată marfa din prăvălie se vinde cu prețurile de fabrică, cât va ținea depositul, fără obligament de a cumpăra.

Reuniunile au favorul de prețuri scăzute.

28-30

Ori și ce concurență eschisă.

Pentru sezonul de primăvară și vară 1914.

In atenția On. public cumpărător.

Am onoarea a aduce la cunoștință, că din cauza re-novării Magazinului meu, primesc comande pentru haine bărbătești din depositul meu de stufe englezești lucrate după cel mai modern fazon, cu prețuri foarte ieftine.

Poftiți a folosi această ocazie căci prețurile ieftine durează numai timp scurt.

Serviciu punctual.

Rugăm să fiu onorat cu comande cât de multe semnez cu stimă

Kosa Albert

Magazin de haine Brașov Str. Mihail Weis Nr. 6.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară

1913		1914	
13 Aprilie	Activ:	5 Aprilie	12 Aprilie
205.035.335	148.411.230 (stoc, jar . 155.742.670 56.624.115 (met.) trate c. aur 56.642.000)	212.460.710	212.384.670
1.402.308	Argint și diverse monede	661.370	717.609
6.008.814	Portofoliu Român și străin . . . . . (15.337.600 Impr. pe ef. pub. 24.915.000)	197.016.365	192.008.728
28.086.270	35.879.900 Impr. pe ef. p. în ct. crt: 43.724.800 26.131.230 din care nu staurid. lei: 20.870.424	46.225.513	47.769.376
12.895.740	12.748.670	11.924.059	11.924.059
11.999.89	12.748.670	11.997.174	11.997.174
17.270.977	12.748.670	16.910.377	16.872.877
4.124.781	12.748.670	4.070.281	4.045.81
6.420.301	12.748.670	6.664.970	6.901.126
884.789	12.748.670	1.046.093	1.046.360
1.133.507	12.748.670	996.974	1.006.117
112.874.812	12.748.670	149.940.187	121.756.387
10.978.436	12.748.670	131.006.227	33.992.827
40.187.552	12.748.670	11.316.407	14.008.084
7.699.446	12.748.670	21.024.801	21.005.270
3.526.060	12.748.670	6.504.470	4.690.037
710.529.529	12.748.670	832.795.978	802.916.282
	Pasiv:		
12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
34.321.430	Fond de rezervă	36.894.158	36.894.158
5.047.65	Fond amort. imob. mob. și mașin	5.362.828	5.362.128
397.108.180	Bilete de bancă în circulațiune	423.813.090	422.583.590
2.891.713	obânzi și beneficii diverse	3.148.447	3.392.128
14.321.672	Conturi curente și recep. la vederi	10.835.757	10.244.718
223.853.248	Efecte și alte valori de restituit	283.976.414	255.749.214
20.985.636	Conturi diverse	56.765.274	56.689.646
710.529.529		832.795.978	802.916.282

Taxa: Scont 6%, Dobânda 6%.

Moară de arândat

Se arândează pe timp de 3 ani moara bisericeii gr. or. din Zernești, aranjată după cel mai modern sistem. Prețul de strigare 3005 cor. Licităția publ. ca se va ținea Mercuri, în 23 Aprilie (6 Mai) 1914 (ziua Sf. George) la 11 oare a. m., în localul epitropiei parohiale.

Zernești, în 11/24 Aprilie 1914.

Dr. Iancu Mețlanu, Pompiliu Dan, președinte. notar.

MIHÁLY JENŐ

CROITOR DE HAINE BĂRBĂTEȘTI MODERNE.

BRAȘOV, Târgul inului Nr. 26, etajul I.

aduce la cunoștința On public, că pe lângă croitoria pentru bărbați, am înființat și

Croitorie pentru dame.

Confectionez ori și care îmbrăcăminte pentru dame, costume, blu-e, rochi după cea mai nouă modă, pe lângă prețuri moderate.

Cu ocaziunea sezonului ce se apropie rog sprijinul Onor. public pentru amândouă întreprinderi.

Cu distincă stimă **MIHÁLY JENŐ.**

ATENȚIUNE.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public ca vând mobile ce le-am transportat în Hala de mărfuri (Podu băușilor) Strada Hirșer Nr. 1, cu prețuri scăzute.

Odaș de dormit modern mobilată cu prețul de 540 K.

Mobile pentru bucatăre, și prânzătoriu cu prețuri foarte scăzute.

— Garantéz pentru lucru bun și solid. 15-50

JOSEF GRIM

Mechanic, tâmplărie pentru zidiri, instalații interne, BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 115. — Telefon Nr. 16

Cel mai bogat

Deposit de monumente din Ardeal

IOSEF RUBISCHEK, sculptor și pietrar.

SIBIU, Burgergasse Nr. 36,

recomandă marele deposit ce-l are de toate speciile de piatră în forme.

Toate lucrările de pietrar, precum și de sculptură la zidiri, pietri artistice, betonare în tot felul se execută frumoș și cu prețuri solide.

Specialități: Coloane de îngrădit în diferite forme. Veșgi de fântâni, Crep (troacă) de vite, precum și Pietri naturale de ascuțit prima.

Podele de Asbest și Terazzo neincopiate.

AVIS.

În fabrica de tricotaj, Georg Foth & Cie fete mai mari află aplicare permanentă cu plată bună ca cusătoare sau în serviciul mașinelor.

Fab-lease ei asa primă

Pentru Sezonul de primăvară și vară

recomandam produsele noastre renumite ca cele mai bune și anume:

Stofe de haine pentru domni Cheviot și Kamgar.

Stofe de costume pentru dame unicolor și desen.

Stofe Double pentru paltoane, Uls tor și mantale de dame

Velours și Plmerstons pentru pultoane de earnă și paltoane

Cheviot și Kamgar negru pentru costume salon, frac și smoking.

Stofe Loden impenetrabile pentru sport și costume de vânătoare

Stofe de uniforme și veluntar

Pleduri pentru voiaj, cergă pentru voiaj, trăsuri, cai, covoare. etc. etc

Fabrici de postav, mărfuri de modă și tricotaj.

WILHELM SCHERG & Cie

48-50 deposit de vânzare

Fabricate clasa primă!

Cețiți și răspândiți „Gazeta Transilvaniei”.

bonamente la „Gazeta Transilvaniei”, se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar. Administr. „Gazei Transilvaniei”.